

Hrvatski zavod za javno zdravstvo  
Zagreb, 14. rujna 2023.  
verzija 14.

## **Privremene preporuke za cijepljenje protiv bolesti COVID-19 – jesen 2023. godine**

Dolaskom jeseni očekuje se pojačan intenzitet cirkulacije SARS-CoV-2 virusa, što za osobe starije životne dobi i osobe s kroničnim bolestima predstavlja zdravstveni rizik.

U Hrvatskoj i brojnim drugim zemljama EU, od kraja kolovoza 2023. zamjećuje se postupan porast broja oboljelih od COVID-19. Među identificiranim podvarijantama virusa, najčešće se nalaze XBB.1.5 i njemu slične podvarijante.

S obzirom na to da je tijekom 2022. godine i početkom 2023. godine cirkulacija omikron varijante bila vrlo intenzivna, a nefarmaceutske mjere u zajednici bile postupno popuštane i ukinute u proljeće 2022. godine, malo je vjerojatno da je netko uspio izbjeći infekciju SARS-CoV-2 virusom, bilo kao asimptomatsku, oligosimptomatsku, ili s razvojem bolesti u punom kliničkom obliku.

Međutim, zaštita stečena prirodnom infekcijom, kao i zaštita stečena cijepljenjem postupno slabi i pojavljuju se podvarijante virusa koje dijelom mogu izbjeći ranije stečenu zaštitu, osobito kada ta zaštita s vremenom oslabi. Iz tog razloga, smatra se da je za veliku većinu osoba kojima je cijepljenje preporučljivo, a preporučljivo je osobama s povećanim rizikom od razvoja teških oblika bolesti COVID-19, dovoljno primijeniti u jesen samo jednu dozu cjepiva, neovisno o tome jesu li osobe ranije cijepljene te neovisno o tome jesu li preboljele COVID-19 ili ne.

Tijekom rujna i listopada, Hrvatskoj se isporučuje varijantno mRNA cjepivo temeljeno na XBB.1.5 podvarijanti virusa SARS-CoV-2, a koja se očekuje da će dominirati u jesen/zimu 2023. godine.

Također, dostupna su i mRNA cjepiva temeljena na BA.4/5 podvarijantama, za koje se također očekuje da će pružiti solidnu zaštitu od prevladavajućih XBB.1.5 podvarijanti.

Dostupna su cjepiva za sve dobne skupine od 6 mjeseci nadalje, a formulacija cjepiva koje se primjenjuje ovisi o dobi.

### **Cijepljenje je ovu jesen preporučljivo osobama koje pripadaju sljedećim kategorijama stanovništva:**

- a) osobe od 65 godina životne dobi i starije,
- b) korisnici domova za starije osobe te institucija za njegu kroničnih bolesnika (bez obzira na dob, uključujući i djecu), kao i radnici domova za starije osobe te institucija za njegu kroničnih bolesnika
- c) osobe, uključujući i djecu, s kroničnim oboljenjima, posebice oboljenjima srca i pluća, posebno djecu s oštećenom plućnom funkcijom (cistična fibroza, kronična astma, bronhopulmonalna displazija) i s kongenitalnim manama
- d) odrasli i djeca s kroničnim bolestima metabolizma (uključujući dijabetes melitus), kroničnim bolestima jetre, kroničnim bolestima bubrega, hemoglobinopatijama i oštećenjem imunološkog sustava (uključujući HIV infekciju)
- e) trudnice

- f) zdravstveni djelatnici / osoblje u jedinicama intenzivne skrbi, odjelima s posebno osjetljivim bolesnicima (npr. hematološki i onkološki odjeli) i hitnim bolničkim prijemima

Većini osoba navedenih pod točkama od a) do f) preporučuje se cijepljenje (ili docijepljivanje) **jednom dozom** varijantnog cjepiva XBB.1.5, **neovisno o tome jesu li ranije cijepljeni ili su preboljeli COVID-19 te neovisno o tome kojom su vrstom cjepiva ranije cijepljeni.**

Ako je osoba ranije cijepljena ili preboljela COVID-19, jesenska doza cjepiva se preporučuje najmanje šest mjeseci nakon zadnje primljene doze cjepiva ili nakon preboljenja.

**Iznimke** od pravila da se primjenjuje samo jedna doza cjepiva, u svrhu primarnog cijepljenja ili docijepljivanja su sljedeće kategorije stanovništva:

- a) odrasle osobe i djeca od pet godina starosti nadalje, koje zbog osnovne bolesti ili terapije imaju **stanje teške imunosupresije**. Ove osobe trebaju primiti dvije jesenske doze cjepiva s razmakom od tri mjeseca, također neovisno o ranijem preboljenju ili cijepljenju, a primitak prve jesenske doze preporučuje šest mjeseci nakon primitka zadnje doze ili preboljenja u osoba koje su cijepljene ili preboljele COVID-19
- b) djeca **od šest mjeseci do četiri godine starosti, koja nisu preboljela COVID-19 i nisu primarno cijepljena**, a pripadaju kategorijama za koje je cijepljenje preporučljivo (štićenici institucija za njegu kroničnih bolesnika; koja imaju kronične bolesti, posebice bolesti s oštećenom plućnom funkcijom (cistična fibroza, kronična astma, bronhopulmonalna displazija) i s kongenitalnim manama; i s kroničnim bolestima metabolizma (uključujući dijabetes melitus)) trebaju primiti dvije doze cjepiva formulacije primjerene za tu dob, s razmakom od osam tjedana.
- c) djeca **od šest mjeseci do četiri godine starosti, koja nisu preboljela COVID-19 i nisu primarno cijepljena**, a koja zbog osnovne bolesti ili terapije imaju **stanje teške imunosupresije**, trebaju primiti tri doze cjepiva na način da se druga doza primijeni 3-4 tjedna nakon prve, a treća doza najmanje osam tjedana nakon druge doze.

Cijepljenje osoba za koje je cijepljenje preporučljivo počinje **18. rujna 2023. godine**. Molimo da se zainteresirani za cijepljenje obrate nadležnim zavodima za javno zdravstvo radi informacija o organizaciji cijepljenja (vremenu, mjestu). Naime, s obzirom na to da se radi o višedoznim prezentacijama cjepiva, cijepljenje će se trebati organizirati na način da se rasap cjepiva svede na najmanju moguću mjeru.

Za korisnike domova za starije osobe i institucija za njegu kroničnih bolesnika i za djelatnike tih ustanova, preporučljivo je organizirati cijepljenje u tim ustanovama.

Za zdravstvene djelatnike i kronične bolesnike na dugotrajnom liječenju u stacionarnim zdravstvenim ustanovama te za dijalizirane bolesnike, preporučuje se organizirati cijepljenje u pripadajućim zdravstvenim ustanovama.

**Od početka studenog nadalje**, mogu se cijepiti sve ostale osobe, koje ne pripadaju kategorijama stanovništva za koje je cijepljenje preporučeno, ako žele. U tom slučaju se također primjenjuje jedna doza cjepiva, neovisno o prethodnom cijepljenju i preboljenju i o vrsti ranije primijenjenog cjepiva, a razmak od zadnje doze cjepiva ili preboljenja do primjene jesenske doze preporučljivo je da bude minimalno 12 mjeseci.

Ako cjepivo XBB.1.5 ne bude dostupno, moći će se cijepiti/docijepiti BA.4/5 cjepivom.